

1.3 Tariu žodį!

Baigdami 2-ąją temą, ruošėte ir rašėte viešąją laisvės gynimo kalbą. Šioje pamokoje pasirengsite sakyti ir sakysite viešąją kalbą. „Kalbos sakymas – svarbiausia oratorystės meno dalis, kai dar galima išgelbėti vidutiniškai parengtą kalbą arba sužlugdyti nepriekaištingai parašytą. Pasirašyta kalba ir kalba, sakoma prieš auditoriją, yra ne tas pats. Kai oratorius stoja prieš klausytojus, vyksta svarbi transformacija: raidės virsta garsais, tekstas – kalbėjimu. O svarbiausia – prasideda bendravimas su auditorija. Ir čia savo kailiu pajuntame, kaip svarbu ne vien, ką kalbame, bet ir kaip kalbame“, – teigia retorikos dėstytojas Audrius Valotka.

 1 uždutis. Nagrinėdami mąstymo žemėlapij, susipažinkite su viešosios kalbos sakymo būdais.

Pagal Reginą Koženiauskiene „Retorika“ ir Zitą Nauckūnaitę „Iškalbos mokymas“

2 uždutis. Kuris viešosios kalbos sakymo būdas jums atrodo patraukliausias, priimtinausias? Kodėl?

1.3 Tariu žodį!

 3 uždutis. Kiekvienas kalbų sakymo būdas turi privalumų ir trūkumų. Remdamiesi mąstymo žemėlapiu, papildykite lentelę.

Kalbų sakymo būdai	Privalumai	Trūkumai
Teksto skaitymas		Skaitymas, nenatūralus kalbėjimas, menkas ryšys su klausytojais.
Sakymas atmintinai	Laisvas kalbėjimas, judėjimas, geras ryšys su klausytojais.	
Laisvas sakymas		Sunkiau palaikyti kontaktą su klausytojais, judėti.
Improvizavimas	Kūrybinė laisvė, improvizacija, judėjimas, geras ryšys su klausytojais.	

4 uždutis. Remdamiesi lentele, apibendrinkite ir užbaikite sakinius.

Daugiausia privalumų turi _____
Daugiausia trūkumų turi _____
Norint palaikyti ryšį su klausytojais, verta rinktis _____
_____ suteikia daugiausia kūrybinės laisvės.
Natūraliausiai kalbama, kai _____ ir _____

Su savo bendramoksliais aptarkite pateiktus klausimus.

1. Kurį kalbos sakymo būdą dažniausiai renkatės jūs? Kodėl?
2. Koks kalbos sakymo būdas dažniausias jūsų aplinkoje?
3. Kurį kalbos sakymo būdą patartumėte rinktis kalbėtojams, kurie labai jaudinasi?
4. „Iškalba – vizitinė žmogaus kortelė.“ Ar pritariate šiam teiginiui? Kodėl?

1.3 Tariu žodį!

5 užduotis. Jūsų bendraamžiai, ruošdamiesi sakyti kalbą, pastebėjo, kad kalbėtoji pateikiama daug įvairių patarimų, todėl kartais net sunku nuspręsti, kurie jų tinkamiausi. **Perskaitykite patarimus, išrinkite tuos, kurie, jūsų manymu, būtini geram kalbėtoji, ir bendradarbiaudami parenkite kalbėtojo kodeksą.**

1. Gerai pasirenkite kalbai.
2. Kalbėkite taisyklingai, aiškiai tardami žodžius.
3. Teikite pirmenybę ne sau, o klausytojams.
4. Atkreipkite į save dėmesį.
5. Pasitikėkite savimi.
6. Stenkitės įgyti klausytojų palankumą.
7. Kalbėkite nuosekliai, glaustai, tiksliai, aiškiai, suprantamai.
8. Kalbėkite gyvai ir vaizdingai.
9. Stenkitės prajuokinti klausytojus, būkite šmaikštūs.
10. Kuo daugiau pasakokite apie save.
11. Būkite nuoširdūs, jausmingi.
12. Kalbėkite garsiai.
13. Stenkitės sudominti klausytojus.
14. Saikingai naudokite gestus, mimiką.
15. Paisykite laiko reglamento.
16. Pasistenkite parodyti savo išmanymą.
17. Remkitės patikimais šaltiniais.
18. Gausiai cituokite.
19. Paisykite autorių teisių.
20. Stenkitės suintriguoti klausytojus.
21. Kalbėdami naudokite vaidybinius elementus.
22. Jei labai jaudinatės, venkite akių kontakto su klausytojais.
23. Būkite nuoširdūs: jei jaudinatės, taip ir pasakykite klausytojams.
24. Jei matote, kad kalbėjimo laikas baigiasi, kalbėkite kuo greičiau.
25. Iš anksto apgalvokite loginius kirčius.
26. Ruošdamiesi kalbėti lavinkite artikuliaciją, atlikite tarties lavinimo pratimų.
27. Dažniau savęs klausykite.
28. Lavindami balso tembrą dažniau garsiai skaitykite.
29. Domėkitės savo klausytojais.
30. Jei suklydote, neparodykite, nepulkite atsiprašyti – klausytojai vis tiek nieko nesupras.

Man atrodo, kad patarimas būti šmaikščiam yra geras. Mes mėgstame, kai mokytojas, aiškindamas sudėtingą temą, pajuokauja, bet abejoju, ar būtinai reikia stengtis prajuokinti klausytojus.

Abejoju, ar tikrai reikia stengtis suintriguoti klausytojus, nes taip sukeliama lūkesčiai, kurių gali ir nepavykti pateisinti. Nors daug kur randu patarimą pasitikėti savimi, bet nepritariu, kad jis kalbėtoji būtinas.

Senovės graikų politikas ir oratorius Demostenas į klausimą, kas svarbiausia iškalbos mene, atsakęs: „Pirma – kalbėjimas, antra – kalbėjimas, trečia – kalbėjimas.“

1.3 Tariu žodj!

Kalbėtojo kodeksas

A large, light-colored wooden-textured area with horizontal lines, intended for writing.

1.3 Tariu žodį!

6 uždutis. Bendradarbiaudami papildykite vertinimo kriterijus, pasakykite, įsivertinkite ir įvertinkite vieni kitų viešąsias kalbas.

Vertinimo kriterijai nuo 0 iki 2 taškų (2 tšk. – puikiai, 1 tšk. – iš dalies, 0 tšk. – ne)

Vertinimo kriterijai	Vertinimas	Įsivertinimas
Ar tema suvokta ir atskleista?		
Ar kalba tinkamos struktūros, nuosekli?		
Ar kalba turininga: teiginiai pagrindžiami tinkamais argumentais?		
Ar kalba taisyklinga?		
Ar paisoma laiko limitas?		

